บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งเป็นการศึกษาลักษณะความเป็นจริงตามสภาพในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับแรงงานก่อสร้างในด้านที่อยู่อาศัย มุ่งประมวลผล และรายงานสภาพการณ์นั้นๆ ของชุมชนแรงงานก่อสร้างที่ถูกสุ่มเลือก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลด้านที่อยู่อาศัยทั้งในอดีต สภาพปัจจุบัน และความคาดหวังในอนาคต ตลอดจนข้อมูลส่วนตัวทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา การเดินทางที่สัมพันธ์กับที่ตั้งของโครงการ สวัสดิการ ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ที่ได้รับ โดยมีรายละเอียดวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

<u>ขอบเขตการวิจัย</u>

ศึกษาแนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับทำเลที่ตั้งของที่อยู่อาศัย ที่ตั้งของโครงการก่อสร้าง ความสัมพันธ์ระหว่างที่อยู่อาศัยชั่วคราวกับที่ตั้งของโครงการก่อสร้าง ซึ่งได้กำหนดขอบเขตการศึกษาครั้งนี้คือ โครงการก่อสร้างอาคารสูงหรืออาคารขนาดใหญ่ ภายในกรุงเทพมหานคร โครงการก่อสร้างที่อยู่อาศัยในแนวราบเขตปริมณฑล โครงการก่อสร้างงานสาธารณูปโภค (Civil Infrastructure Construction) เช่น ทางด่วน, ทางรถไฟฟ้า ภายในเขตศูนย์กลางธุรกิจ และเขตชานเมือง โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. พื้นที่ศึกษาเขตชานเมืองหรือปริมณฑล (BMR) เฉพาะช่วงที่กำหนด ที่มีโครงการก่อสร้างที่อยู่อาศัยใหม่ค่อนข้างมาก ได้แก่ ช่วงถนนรังสิต-องครักษ์ ในแนวเหนือ-ใต้ของคลอง 1 ถึงคลอง 15 ระยะทางประมาณ 40 กิโลเมตร

2. พื้นที่ศึกษาเขตศูนย์กลางธุรกิจ (CBD) เฉพาะช่วง บนถนนสายหลักที่มีโครงการก่อสร้างอาคารสูง อาคารขนาดใหญ่ ได้แก่

- สุขุมวิท-เพชรบุรี-ราชดำริ
- สาธร-สวนพลู
- พระราม 3-นางลิ้นจี่

ซึ่งอยู่ในพื้นที่เขตสาธร เขตยานนาวา เขตคลองเตย เขตราชเทวี และเขตปทุมวัน

3. พื้นที่ศึกษาโครงการรถไฟฟ้าของกรุงเทพมหานคร เฉพาะช่วงที่มีการก่อสร้างภายในเขต CBD

4. พื้นที่ศึกษาโครงการทางด่วนบางนา-บางปะกง และโครงการทางด่วนปิ่นเกล้า-นครชัยศรี (ถนนบรมราชชนนี) เฉพาะช่วงที่มีการก่อสร้างนอกเขต CBD

โครงการที่ศึกษา เฉพาะโครงการที่มีระยะเวลาการก่อสร้างตามแผนงานเป็นเวลา 1-3 ปี ขึ้นไป และยังมีระยะเวลาการก่อสร้างขณะสำรวจอีกไม่น้อยกว่า 1 ปี และหรือมีจำนวนแรงงานก่อสร้างไม่น้อยกว่า 100 คน ณ วันสำรวจ

<u>การเก็บรวบรวมข้อมูลของพื้นที่วิจัย</u>

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้รวบรวมจากแหล่งข้อมูล 2 ประเภท คือ

1. ข้อมูลทุติยภูมิ ได้จากการรวบรวมข้อมูลสถิติ รายงานของหน่วยราชการและเอกชนประจำปีต่างๆ วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง วารสาร และสิ่งพิมพ์ต่างๆ

2. ข้อมูลปฐมภูมิ เก็บรวบรวมได้จากการวิจัยภาคสนาม การสำรวจพื้นที่ การส่งแบบสอบถาม สัมภาษณ์ และภาพถ่าย

<u>การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง</u>

1. ประชากรในพื้นที่วิจัย

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือผู้ใช้แรงงานก่อสร้างทั้งหมด ที่ทำงานภายในโครงการก่อสร้างต่างๆ ภายในเขตศูนย์กลางธุรกิจ และเขตปริมณฑล ซึ่งเป็นกลุ่มประชากรที่น่าสนใจ เนื่องจากทำเลที่ตั้งของโครงการก่อสร้างที่จะต้องทำงาน และลักษณะของที่อยู่อาศัยที่เป็นแบบชั่วคราว ไม่ใช่เป็นของตนเองตลอดอายุงานของโครงการนั้นๆ และเป็นกลุ่มประชากรที่มีบทบาทสำคัญในการนำความสำเร็จสู่โครงการต่างๆ สำหรับภาคอุตสาหกรรมการก่อสร้าง

ในการวิจัยนี้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างตามวิธีการทางสถิติ ซึ่งมีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยสำรวจโครงการที่จะทำการวิจัย ซึ่งขณะสำรวจมีทั้งหมดรวม 90 โครงการ ตามขอบเขตของพื้นที่ดังกล่าวข้างต้น เมื่อทำการสำรวจแล้วได้ผลเบื้องต้นดังนี้

1. เขต CBD สำรวจ 51 โครงการ คัดเลือก 33 โครงการ จำนวนแรงงาน 5,476 คน
2. เขต BMR สำรวจ 36 โครงการ คัดเลือก 14 โครงการ จำนวนแรงงาน 2,427 คน
3. โครงการ Civil สำรวจ 3 โครงการ คัดเลือก 3 โครงการ จำนวนแรงงาน 1,634 คน

รวมจำนวนโครงการคัดเลือกเพื่อวิจัย 50 โครงการ และมีจำนวนแรงงานรวมทั้งสิ้นขณะสำรวจ 9,537 คน

2. การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

เนื่องจากจำนวนประชากรที่จะทำการวิจัยในครั้งนี้ ณ ขณะสำรวจ (กันยายน-ธันวาคม 2539) มีจำนวน 9,537 คน ซึ่งเป็นกลุ่มประชากรขนาดใหญ่ไม่สามารถจะทำการวิจัยได้หมดครบทุกคน ด้วยระยะเวลาและงบประมาณจำกัด จึงจำเป็นที่จะต้องทำการวิจัยประชากรเพียงบางส่วนเท่านั้น โดยทำการเลือกตัวอย่างและกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยการตรวจสอบจากการใช้สูตรของ Yamane และการใช้ตารางของ Herbert Arkin and Raymond R. Colton ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยที่ค่าประมาณจะคลาดเคลื่อนจากค่าที่เป็นจริงไม่เกิน $\pm$ 5%

สำหรับจำนวนประชากร 9,537 คน สามารถคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้จากสูตรของ Yamane ดังนี้

$$Nop = \frac{N}{1 + NE^2}$$

โดยที่ Nop คือขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมสำหรับประชากรจำนวน N คน

N คือ จำนวนประชากรในที่นี้คือจำนวน 9,537 คน

E คือ ขนาดความคลาดเคลื่อนสูงสุดที่ผู้วิจัยยอมรับได้ ในที่นี้คือ $\pm$ 5%

$$\therefore \quad Nop = \frac{9,537}{1 + (9,537 \times (0.05)^2)}$$

$$= 384 \text{ คน}$$

ค่าจากตารางของ Herbert Arkin et al. จะต้องใช้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 313 คน เมื่อเทียบกับการใช้สูตรของ Yamane จะต้องใช้กลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 384 คน ดังนั้นผู้วิจัยได้คัดเลือกขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่มากกว่าเป็นตัวกำหนดอย่างต่ำคือ จากการคำนวณด้วยสูตร 384 คน

ในที่นี้เพื่อความสะดวกผู้วิจัยได้ใช้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 400 คน

การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างในการเก็บแบบสอบถาม งานวิจัยนี้เป็นการเก็บข้อมูลแบบ Quota Sampling คือได้กำหนดสัดส่วนของแบบสอบถามที่จะแจกสำหรับแต่ละโครงการไว้ล่วงหน้า โดยเทียบจากจำนวนแรงงานในแต่ละโครงการนั้น และเมื่อถึงวิธีการส่งจะเป็นแบบสุ่ม Accidential Sampling คือไม่เจาะจงว่าผู้ตอบแบบสอบถามเป็นใคร โดยจะใช้วิธีการสำรวจเบื้องต้นและส่งแบบสอบถามดังนี้

1. ขอหนังสือแนะนำตัวเอง จากภาควิชาเคหการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อให้ผู้ที่ติดต่อด้วยมีความเชื่อมั่น ว่าข้อมูลที่จะให้ จะเป็นประโยชน์ต่อวิชาการที่จะค้นคว้าวิจัยจริง โดยทำหนังสือนี้ไว้หลายๆ ฉบับ เนื่องจากต้องติดต่อกับเจ้าหน้าที่หลายฝ่ายหลายโครงการ

2. ใช้รถยนต์และหรือรถจักรยานยนต์รับจ้าง โดยผู้วิจัยและหรือผู้ช่วยวิจัยสำรวจโครงการก่อสร้างตามขอบเขตพื้นที่วิจัย แล้วสรุปทำแผนที่เพื่อแบ่งแยกโซน เพื่อทำการสัมภาษณ์เบื้องต้นกับหัวหน้างานเพื่อส่งแบบสอบถาม และหลีกเลี่ยงปัญหาจราจร

ตารางที่ 3.1 จำนวนแบบสอบถามที่แจกและได้รับกลับคืนในแต่ละโครงการ เขต CBD

ลำดับที่	ชื่อโครงการ	จำนวนแรงงาน	จำนวนแบบสอบถามที่ส่ง	จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืน	จำนวนแบบสอบถามที่สมบูรณ์
1.	ออลซีซั่นเพลส	138	35	20	17
2.	วอเตอร์ฟอร์ดไดมอนทาวเวอร์	250	50	39	33
3.	ไกส์ดไพน์การ์เดนท์	161	20	20	20
4.	ไอเอซิส	109	50	26	13
5.	สุขุมวิทซิตี้ทาวเวอร์	163	50	48	29
6.	พรพัฒน์เซ็นเตอร์	183	50	45	31
7.	บ้าน ณ วรางค์	176	20	20	20
*8.	แกรนด์หลังสวน	144	-	-	-
*9.	หลังสวนซอย 2	187	-	-	-
10.	ธนสยาม	233	50	37	13
11.	พาร์ครอยัล สวนพลู	152	50	44	42
12.	บ้านนนทรี	211	50	42	42
13.	สาธรพริ้นเซส	110	50	42	42
14.	วอเตอร์คลีฟ	124	50	41	38
15.	กรุงเทพประกันภัย YWCA	136	50	28	23
16.	พิริยาทาวเวอร์	127	50	39	32
17.	JKR สถานฑูตมาเลเซีย (สาธรการ์เดนท์)	252	50	44	-
18.	สำนักงานไบเออร์ไทย	190	20	20	20
19.	กรุงไทยธนกิจ	188	20	20	20
20.	ตึกอิ๊ยจือเหลียง	119	50	34	26
21.	คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	118	40	20	19
22.	ไรมอนด์ ทาวเวอร์	140	40	17	13
23.	ธนาคารกรุงเทพ	161	50	48	43
24.	เซ็ดโก	133	35	29	22
25.	ห้างเซ็นทรัล	286	20	20	20
26.	แกรนด์ไดมอนด์ ประตูน้ำ	271	50	41	29
27.	วิทยุคอมเพล็กซ์	114	20	20	20
28.	รีเจนซีวรรณ	215	50	36	34
29.	อาคารสำนักงานซอยต้นสน	118	50	43	29
30.	คอนโดหลังสวน	172	50	38	30
31.	สาธรเฮ้าส์	148	50	41	29
*32.	พิมานแมนชั่น	120	-	-	-
33.	ลุมพินีปาร์ควิว	127	50	43	34
	รวม	**5,476**	**1,270**	**1,005**	**783**

หมายเหตุ : * โครงการที่ไม่ได้รับอนุญาตให้ส่งแบบสอบถาม

I17256314

ตารางที่ 8.2 จำนวนแบบสอบถามที่แจกและได้รับกลับคืนในแต่ละโครงการ เขต BMR

ถนนถายรังสิต-องครักษ์ (คลอง 1 - คลอง 15)

ลำดับที่	ชื่อโครงการ	จำนวนแรงงาน	จำนวนแบบสอบถามที่ส่ง	จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืน	จำนวนแบบสอบถามที่สมบูรณ์
1.	บ้านสิวลี	246	40	30	8
2.	บ้านฟ้ารังสิต	134	30	29	4
3.	บ้านอัลไพน์และอัลไพน์กอล์ฟ	112	50	24	2
4.	พรพิมาน คลอง 5	106	32	26	2
5.	ธัญพฤกษ์รังสิต	109	11	10	3
6.	บ้านสินธานี	266	100	15	5
7.	บ้านพรชิสาร 5	177	30	16	4
8.	ตะวันนาวิลล์ รังสิตคลอง 8	172	80	37	5
9.	บ้านนัฐวดี รังสิตคลอง 8	111	50	48	10
10.	นฤมลวิลล่า 3	175	50	20	4
11.	บ้านนริศรา คลอง 11	318	50	30	5
12.	บ้านแสงตะวัน รังสิตคลอง 11	213	30	30	14
13.	บ้านจินดาวรรณ	125	40	26	9
14.	บ้านรังสิยา รังสิตคลอง 15	163	100	79	34
	รวม	**2,427**	**698**	**420**	**109**

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.3 จำนวนแบบสอบถามที่แจกและได้รับกลับคืนในแต่ละโครงการ

โครงการ CIVIL WORK (CBD & BMR)

ลำดับที่	ชื่อโครงการ	จำนวนแรงงาน	จำนวนแบบสอบถามที่ส่ง	จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืน	จำนวนแบบสอบถามที่สมบูรณ์
1.	**โครงการทางด่วนบางนา-บางปะกง**				
	- ผู้รับเหมา บริษัท ช.การช่าง จำกัด	334	20	20	20
	- ผู้รับเหมา บริษัท ช.การช่าง จำกัด	396	-	-	-
2.	**โครงการทางด่วนปิ่นเกล้า-นครชัยศรี**				
	- ผู้รับเหมา บริษัท กำแพงเพชรวิวัฒน์ จำกัด	405	20	20	20
	- ผู้รับเหมาบริษัท พีทีดี คอนสตรัคชั่น จำกัด	235	20	20	20
	- ผู้รับเหมาบริษัท อิตาเลี่ยนไทย จำกัด	264	-	-	-
3.	**โครงการรถไฟฟ้าทั่วกทม.**				
	- ผู้รับเหมาบริษัท อิตาเลี่ยนไทย จำกัด	-	20	20	20
	รวม	**1,634**	**80**	**80**	**80**

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.4 จำนวนตัวอย่างที่จะทำการวิจัยตามขนาดของประชากรที่ขอบเขตความเชื่อมั่น 95% โดยมีความแม่นยำ $\pm$ 5%

ขนาดของประชากร	จำนวนตัวอย่าง
1,000	244
2,000	278
3,000	291
4,000	299
5,000	303
10,000	313
20,000	318
50,000	321
100,000	321
500,000 ถึง ∞	322

ที่มา : Herbert Arkin and Raymond R. Colton. Tables For Statisticians.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. ขอข้อมูลเบื้องต้นจากวิศวกร โฟร์แมนหรือหัวหน้างาน โดยการสัมภาษณ์ ถึงลักษณะโครงการก่อสร้าง ระยะเวลาการก่อสร้าง จำนวนแรงงานก่อสร้าง ณ วันสำรวจ จำนวนและสถานที่พักอาศัยชั่วคราว

4. คัดเลือกโครงการที่อยู่ในขอบเขตของการวิจัย ทั้งพื้นที่เขต CBD และพื้นที่เขต BMR ได้ 50 โครงการ (จากทั้งหมด 90 โครงการ) เพื่อส่งแบบสอบถาม

5. ส่งแบบสอบถามสำหรับชุดหัวหน้างานตอบ คือกลุ่มวิศวกร โฟร์แมน หรือหัวหน้างาน ซึ่งเป็นข้อมูลเบื้องต้นของโครงการก่อสร้าง (แบบสำรวจที่ 1-2-3) และที่พักอาศัยชั่วคราวของแรงงานก่อสร้าง ตลอดจนสวัสดิการและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ที่แรงงานก่อสร้างได้รับจากการจัดหาโดยฝ่ายผู้รับเหมาก่อสร้าง

6. ส่งแบบสอบถามผู้ที่ทำงาน (แรงงานทุกช่างและกรรมกร) ในโครงการก่อสร้าง (แบบสำรวจที่ 4-5) ซึ่งเป็นใครก็ได้ ไม่เจาะจงว่าผู้ตอบเป็นใคร (Accidental Sampling) โดยส่งแบบสอบถามผ่านวิศวกร โฟร์แมน หัวหน้างาน หรือผู้ช่วยวิจัย (วุฒิการศึกษาระดับปวส. ช่างก่อสร้าง) ส่งถึงผู้ใช้แรงงานโดยตรง ซึ่งหลายโครงการจำเป็นต้องเข้าไปส่งแบบสอบถามและพบผู้ใช้แรงงานโดยตรง โดยผู้วิจัย ผู้ช่วยวิจัย และเจ้าหน้าที่ระดับหัวหน้า เพื่ออธิบายข้อคำถามในแบบสอบถาม ในกรณีที่ผู้ใช้แรงงานบางคนไม่เข้าใจข้อคำถาม หรืออ่านไม่เข้าใจ หรืออ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ หรือตอบได้แต่ช้ามาก เป็นต้น ส่วนกรณีอื่นได้รับการอธิบาย และแจกแบบสอบถามจากหัวหน้างานที่ได้ติดต่อไว้ล่วงหน้าแล้ว เช่น วิศวกร โฟร์แมน หรือหัวหน้างาน เป็นต้น

<u>เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย</u>

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถามซึ่งประกอบด้วยคำถาม 2 ชุด

ชุดที่ 1 แบบสำรวจที่ 1,2 และ 3 สำหรับระดับหัวหน้างานตอบ ประกอบด้วยคำถาม 54 ข้อ

ชุดที่ 2 แบบสำรวจที่ 4 และ 5 สำหรับระดับผู้ใช้แรงงานก่อสร้างตอบ ประกอบด้วยคำถาม 78 ข้อ

โดยมีรายละเอียดในการสร้างดังนี้

1. การกำหนดโครงสร้างแบบสอบถาม

ชุดที่ 1.

แบบสำรวจที่ 1. สำรวจการก่อสร้างทั้งหมดที่มีอยู่ในพื้นที่วิจัย
ข้อมูลทั่วไปของโครงการก่อสร้างที่จะวิจัย ได้แก่ ประเภทสิ่งก่อสร้าง พื้นที่ ระยะของการก่อสร้าง มูลค่าโครงการ จำนวนแรงงานก่อสร้างต่อวันโดยเฉลี่ย จำนวนครอบครัว เด็ก และห้องพัก

แบบสำรวจที่ 2. สำรวจหน่วยงานก่อสร้างด้านสวัสดิการ
ข้อมูลด้านสวัสดิการของนายจ้างหรือความคุ้มครองของรัฐตลอดจนสุขลักษณะของที่พักที่มีอยู่

แบบสำรวจที่ 3. สำรวจเกี่ยวกับที่พักคนงานก่อสร้าง
ข้อมูลด้านที่พักชั่วคราวภายในหรือภายนอกโครงการก่อสร้าง ได้แก่ จำนวนห้องพัก ขนาดห้องพัก ความหนาแน่น ลักษณะทางกายภาพ การเดินทาง และค่าใช้จ่ายในการไปทำงาน สิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณที่พัก

ชุดที่ 2

แบบสำรวจที่ 4. สำรวจคนงานที่ถูกสุ่มเลือก
ข้อมูลทั่วไปของผู้ใช้แรงงานก่อสร้าง ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ภูมิลำเนา ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครอบครัว อาชีพเดิม การย้ายงาน ตำแหน่งหน้าที่การงาน รายได้ ปัญหาต่างๆ ตลอดจนสวัสดิการที่ได้รับจากการทำงาน

แบบสำรวจที่ 5. สำรวจด้านการทำงาน และความคาดหวังเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย ข้อมูลด้านการทำงาน ได้แก่ รายได้ เงินออม ภาระหนี้สิน
ข้อมูลด้านที่อยู่อาศัยได้แก่

บ้านในอดีต - การย้ายที่อยู่ ลักษณะบ้าน การครอบครอง
ห้องพักในปัจจุบัน - ที่ตั้ง ลักษณะ ความหนาแน่น ระยะเวลาการอยู่อาศัย สิ่งอำนวยความสะดวก และปัญหาต่างๆ
บ้านในอนาคต - ทำเล ที่ตั้ง ราคา การเตรียมพร้อม ประเภทบ้าน ความสามารถในการเป็นเจ้าของ ความคาดหวัง ปัจจัยในการเลือก ความต้องการช่วยเหลือจากภาครัฐ

2. กำหนดตัวแปรในประเด็นหลัก โดยวิเคราะห์และคัดเลือกจากแนวความคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3. พิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยนำโครงสร้างแบบสอบถามทั้ง 2 ชุด ส่งอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอคำแนะนำ แก้ไข พิจารณาความถูกต้องก่อนทำการ Pre-test โดยเทียบกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4. ทำการ Pre-test โดยการนำแบบสอบถามทั้ง 2 ชุด (5 แบบสำรวจ) ไปทดลองกับกลุ่มประชากรเป้าหมาย (Target Population) ซึ่งไม่ได้อยู่ในโครงการที่ถูกสุ่มเลือก จำนวน 3 โครงการ รวม 200 ชุด แล้วนำกลับมาปรับปรุง แก้ไข

5. จัดพิมพ์ และนำส่งแบบสอบถามแก่โครงการก่อสร้างต่างๆ ที่สุ่มเลือก ตามขอบเขตวิจัย โดยผ่านหัวหน้างาน หรือผู้ช่วยวิจัย

<u>การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอรายงาน</u>

1. ข้อมูลทุติยภูมิ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการค้นคว้าเอกสาร วารสาร หนังสือและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มานำเสนอและวิเคราะห์ ด้วยการบรรยายหรือพรรณา (Explanation) และใช้ภาพหรือตารางประกอบในการเสนอสภาพปัจจุบัน ปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมของผู้ใช้แรงงานก่อสร้างในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เพื่อเป็นข้อมูลประกอบในการเสนอแนะแนวทางการจัดที่อยู่อาศัยชั่วคราวที่เหมาะสม มีคุณภาพ ถูกสุขลักษณะในขั้นต่ำที่ควรจะเป็น และด้วยความเป็นธรรมทั้งฝ่ายนายจ้างและลูกจ้าง

2. ข้อมูลปฐมภูมิ นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามแต่ละเขตพื้นที่วิจัย มาทำการวิเคราะห์ในเบื้องต้นจะตรวจสอบความสมบูรณ์ถูกต้องครบถ้วนทุกฉบับหรือไม่ จะเลือกใช้เฉพาะแบบสอบถามที่ตอบครบถ้วนสมบูรณ์เท่านั้น แล้วนำมาลงรหัส เพื่อวิเคราะห์ทางสถิติ โดยใช้โปรแกรม SPSS/PC ซึ่งจะประมวลผลในเรื่องดังต่อไปนี้

- Descriptive Statistic ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าสูงสุด-ต่ำสุด (Max-Min) และค่าเฉลี่ย (Mean)
- Crosstab ได้แก่การวิเคราะห์ ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร นำเสนอในรูปตารางความสัมพันธ์

3. วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัย โดยนำเสนอในรูปบรรยาย ประกอบด้วยตาราง กราฟ แผนภูมิ โดยใช้ Excel for Window (Version 5.0) และรูปภาพ

<u>คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย</u>

1. ที่อยู่อาศัยชั่วคราว หมายถึงที่อยู่อาศัยในช่วงระยะเวลาก่อสร้าง ตั้งแต่เริ่มโครงการ จนแล้วเสร็จ ซึ่งพักอาศัยช่วงใดช่วงหนึ่ง ของระยะเวลาดังกล่าว และที่อยู่อาศัยชั่วคราวจะอยู่ภายในหรือภายนอกโครงการก็ได้ โดยจะรื้อย้ายทุกครั้งเมื่อจบโครงการ

2. ที่อยู่อาศัยถาวร หมายถึงที่อยู่อาศัย ซึ่งเป็นของตนเอง ที่สามารถครอบครองได้ บนพื้นที่ใดก็ตาม โดยไม่จำเป็นต้องรื้อถอน โยกย้าย ไปตามแหล่งงานของอาชีพก่อสร้าง

<u>ข้อจำกัดในการวิจัย</u>

1. การเลือกกลุ่มโครงการก่อสร้าง ตามแนวถนนพื้นที่ศึกษา ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random) ไม่ใช่สัดส่วนตามความมากน้อย หรือปริมาณของโครงการที่มีอยู่

2. โครงการก่อสร้างนอกพื้นที่ศึกษา ยังมีอยู่กระจาย ซึ่งเขตพื้นที่ศึกษา เป็นการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) ตามความหนาแน่นของโครงการ ได้แก่ ถนนรังสิต-องครักษ์ และเขต CBD

พื้นที่วิจัย

เขต CBD ช่วงถนนสายหลักที่ถูกสุ่มเลือกทั้ง 3 กลุ่ม เป็นช่วงถนนที่มีความต่อเนื่อง ลักษณะวนรอบเชื่อมต่อกันด้วยถนนซอย หรือเชื่อมต่อถึงกันโดยตรง เป็นเขตศูนย์กลางธุรกิจมีราคาที่ดินแพงมากที่สุด มีการจราจรหนาแน่นมากที่สุดในชั่วโมงเร่งด่วน และที่สำคัญยังมีโครงการก่อสร้างอาคารสูงและอาคารขนาดใหญ่ ขึ้นอยู่มากมายริมถนนหรืออยู่ลึกเข้าไปในซอย ลักษณะการใช้สอยเป็นพื้นที่อาคารสำนักงาน พักอาศัย และห้างสรรพสินค้า และในปัจจุบันยังมีโครงการสาธารณูปโภคที่กำลังก่อสร้าง และที่กำลังจะดำเนินการตามแนวศูนย์กลางถนนผ่านย่านธุรกิจการค้าตามแนวถนนดังกล่าว เช่น โครงการรถไฟฟ้ากรุงเทพมหานคร (บนดิน) โครงการรถไฟฟ้ามหานคร (ใต้ดิน) เป็นต้น

จะเห็นได้ว่าบนถนนสายหลักแห่งนี้ มีความหนาแน่นของการใช้พื้นที่อย่างมาก ทั้งในรูปแบบของอาคารต่างๆ การจราจรด้วยยานพาหนะทุกชนิด ตลอดจนความแออัดของคนทำงาน และผู้พักอาศัยทั้งชั่วคราวและถาวร ในพื้นที่ดังกล่าว

เขต BMR รังสิตเป็นพื้นที่ชานเมืองย่านหนึ่ง ที่มีแนวโน้มการขยายตัวสูง ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา บริษัทพัฒนาที่ดินได้เข้าไปดำเนินโครงการต่างๆ กว่าร้อยโครงการ ด้วยศักยภาพของรังสิตพอเพียงที่จะเติบโตได้ โดยเฉพาะโครงการใหญ่ๆของรัฐที่แล้วเสร็จและที่กำลังดำเนินการอยู่

- โครงการทางแยกยกระดับดอนเมืองโทลเวย์
- โครงการถนนวงแหวนรอบนอก ฝั่งตะวันตก-ตะวันออก
- โครงการก่อสร้างขยายถนนรังสิต-นครนายก
- โครงการสระเก็บน้ำพระราม 9 พร้อมสวนสาธารณะ และหน่วยราชการ
- โครงการจัดตั้งศูนย์กลาง สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลที่คลอง 6
- โครงการก่อสร้างมหาวิทยาลัย ศรีนครินทร์วิโรฒ บริเวณคลอง 16

ในขณะเดียวกัน โครงการของเอกชนที่ได้ดำเนินการรุดหน้าไปแล้ว เช่น ห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่ หรือสวนสนุก ซึ่งหลายโครงการขนาดใหญ่เหล่านี้ เป็นแรงดึงดูดให้โครงการที่อยู่อาศัยในรังสิตเติบโตรวดเร็ว ประชากรมีจำนวนเพิ่มขึ้นหลายเท่าตัว ทดแทนพื้นที่ชนบทเดิม และชุมชนชาวนาไปเรื่อยๆ ด้วยบรรยากาศริมคลองของท้องทุ่งรังสิต

สภาพการใช้ที่ดินในรังสิต ไม่ต่างจากพื้นที่อื่นๆ ในจังหวัดปทุมธานี ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรม ตั้งแต่การทำนาข้าวรังสิต สมัยเมื่อร้อยปีเศษมาแล้ว สวนแตงโมรังสิต สวนส้มรังสิต และอื่นๆ หลังจากที่รัฐได้พัฒนาสาธารณูปโภคด้านต่างๆ ทำให้การใช้ที่ดินในด้านเกษตรกรรม เริ่มเปลี่ยนแปลงไปเป็นอุตสาหกรรม พานิชยกรรม และที่อยู่อาศัย เพิ่มมากขึ้นเป็นลำดับ

ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีที่ว่า เมื่อความเจริญมาถึง ราคาที่ดินแพงมากขึ้น จนไม่เหมาะกับการใช้ประโยชน์ทางด้านเกษตรกรรม จึงต้องถูกเปลี่ยนเป็นเชิงอุตสาหกรรม ที่สามารถทำรายได้ให้คุ้มค่ากับราคาที่ดินได้ แต่ขณะเดียวกันก็ยังพอมีพื้นที่เหลือเป็นแหล่งพักอาศัยได้ เพื่อรองรับการขยายตัวของกรุงเทพมหานคร และแหล่งงานรอบบริเวณรังสิต

เมื่อพิจารณาทฤษฎี ผังโครงสร้างของเมือง โดยพิจารณาการขยายตัวของเมือง ในแง่ทฤษฎีแบ่งส่วน (Sector Theory) จะเห็นได้ว่าศูนย์กลางรังสิต และบริเวณโดยรอบใกล้เคียง ที่มีเส้นคมนาคมตัดผ่านโดยเฉพาะริมถนนใหญ่ ริมทางรถไฟ ริมคลอง และแนวถนนริมคลองซอยที่อยู่ลึกเข้าไป จะมีการใช้ที่ดิน ซึ่งมีการกระจายเหมือนรัศมีออกจากใจกลางศูนย์กลาง ไปตามแนวดังกล่าว ความเจริญจะเริ่มต้นจากใจกลางศูนย์กลางออกไปทางใดทางหนึ่ง ตามสภาพของราคาที่ดิน ถนนและความสะดวกในการพัฒนา เกิดอาคารพาณิชย์ตามย่านชุมชนที่มีถนนตัดผ่าน เป็นศูนย์การค้า ตามแนวยาวของถนน เรียกว่า Ribbon Development

กิจกรรมหลากหลายดังกล่าว ยังได้ขยายไปจนถึงช่วงต้นๆ ของถนนสายรังสิต-องครักษ์ (คลอง 1-10) อันเป็นเส้นทางที่เชื่อมต่อกัน รวมถึงทางหลวงสายอื่นๆ ที่ระบบคมนาคมขนส่งมีความสะดวก บริเวณดังกล่าวมีความพร้อมทางด้านสาธารณูปโภค สาธารณูปการ แต่พื้นที่อีกส่วนหนึ่งที่ยังไม่มีศักยภาพในการลงทุน เหมาะที่จะสงวนเอาไว้เป็นพื้นที่เกษตรกรรม จะอยู่ลึกเข้าไปจากถนน ริมคลองซอยต่างๆ โดยที่สาธารณูปโภคพื้นฐาน ยังบริการไปไม่ถึง

สรุปภาพรวมทั่วไปของคลองรังสิต นับจากคลอง 1 ถึงคลอง 15 จะเห็นการใช้ที่ดินหนาแน่น ในลักษณะที่อยู่อาศัยในระยะต้นๆ ของคลอง และเบาบางไปทางด้านปลายๆ ทั้งนี้เป็นไปตามทฤษฎีแบ่งส่วน (Sector Theory) หรือการกระจายความเจริญไปตามแนวถนนจากศูนย์กลาง ส่วนเรื่องของการใช้พื้นที่อยู่อาศัย ก็จะขึ้นอยู่กับความพร้อมในเรื่องกำลังทรัพย์ยานพาหนะ และความสะดวกเหมาะสมในการเดินทางของผู้ที่เป็นเจ้าของ กับอาชีพเป็นหลัก

แหล่งที่มาของข้อมูล

1. ข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่หนังสือ วารสาร เอกสาร และสิ่งพิมพ์ต่างๆ ได้มาจาก
   - สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
   - สถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
   - หอสมุดกลาง สำนักวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
   - ห้องสมุดคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
   - ห้องสมุดคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
   - ห้องสมุดคณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
   - สำนักงานสถิติแห่งชาติ
   - กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม
   - กระทรวงพาณิชย์
   - สำนักงานเขตสาธร เขตยานนาวา เขตคลองเตย เขตปทุมวัน และเขตราชเทวี
   - วิศวกรรมสถานแห่งประเทศไทย

2. ข้อมูลปฐมภูมิ ได้จากการสำรวจโครงการก่อสร้างต่างๆ ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล และจากการออกแบบสอบถาม

ของที่ระลึกในการวิจัย

จากการที่ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่ (400 ตัวอย่าง) จาก 50 โครงการ ทำให้มีความจำเป็นที่จะต้องส่งแบบสอบถามเป็นจำนวนมาก และการที่จะได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ตามต้องการจึงเป็นเรื่องค่อนข้างยาก สำหรับระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งค่อนข้างน้อยมาก อีกทั้งความสนใจที่จะให้ความร่วมมือ ภายหลังจากเหน็ดเหนื่อยจากการทำงานอย่างหนักมาแล้วตลอดทั้งวันย่อมมีน้อย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้เลือกของที่ระลึกซึ่งมีคุณค่าทางจิตใจ ค่าใช้จ่ายไม่สูงมากนัก ของที่ระลึกดังกล่าวคือ พระผงรูปหลวงพ่อคูณ ปริสุทฺโธ วัดบ้านไร่ จังหวัดนครราชสีมา รุ่นมั่งมีทวีคูณ ซึ่งจะแจกให้กับกลุ่มตัวอย่างที่ถูกเลือกและได้ตอบแบบสอบถามคนละ 1 องค์ เก็บไว้เป็นที่ระลึกเพื่อบูชาต่อไป ส่วนกลุ่มหัวหน้างาน ที่ช่วยส่งและเก็บรวบรวมแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้แจกพระผงของขวัญปีใหม่ คนละ 1 กล่อง จากวัดอัมพวาราม เป็นกล่องใหญ่บรรจุ 9 พระเถราจารย์ มงคลนาม คือ หลวงพ่อเงิน หลวงปู่ทอง หลวงปู่มั่น หลวงปู่คง หลวงพ่อโต หลวงพ่อเจริญ หลวงปู่ศุข หลวงพ่อสด หลวงพ่อชื่น ซึ่งทั้งหมดนี้ได้รับความสนใจ และร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

แผนภูมิที่ 3. 1 ขั้นตอนการสุ่มตัวอย่าง

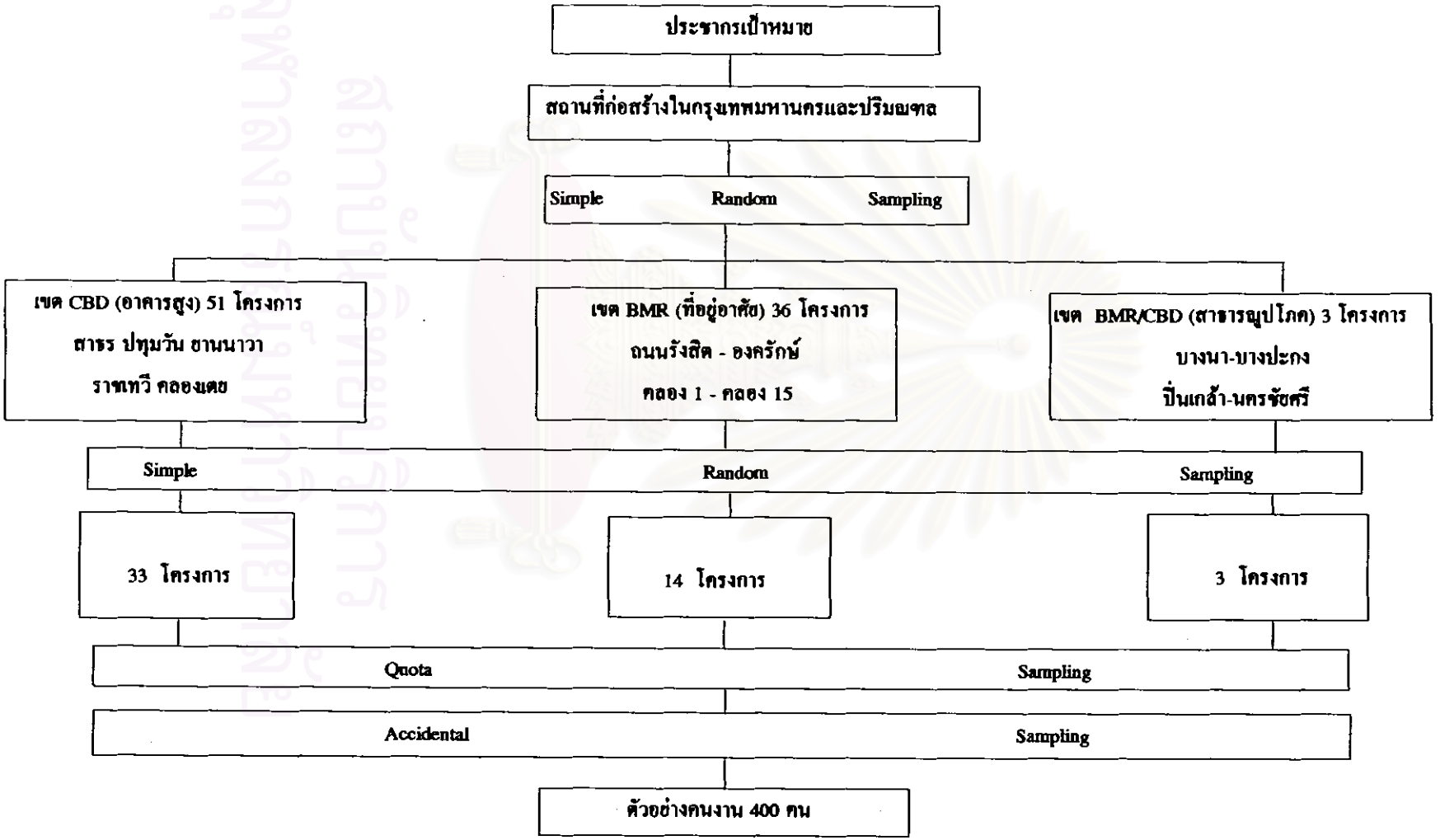

แผนภูมิที่ 3.2 ผลการสำรวจสถานที่ก่อสร้าง เขต CBD

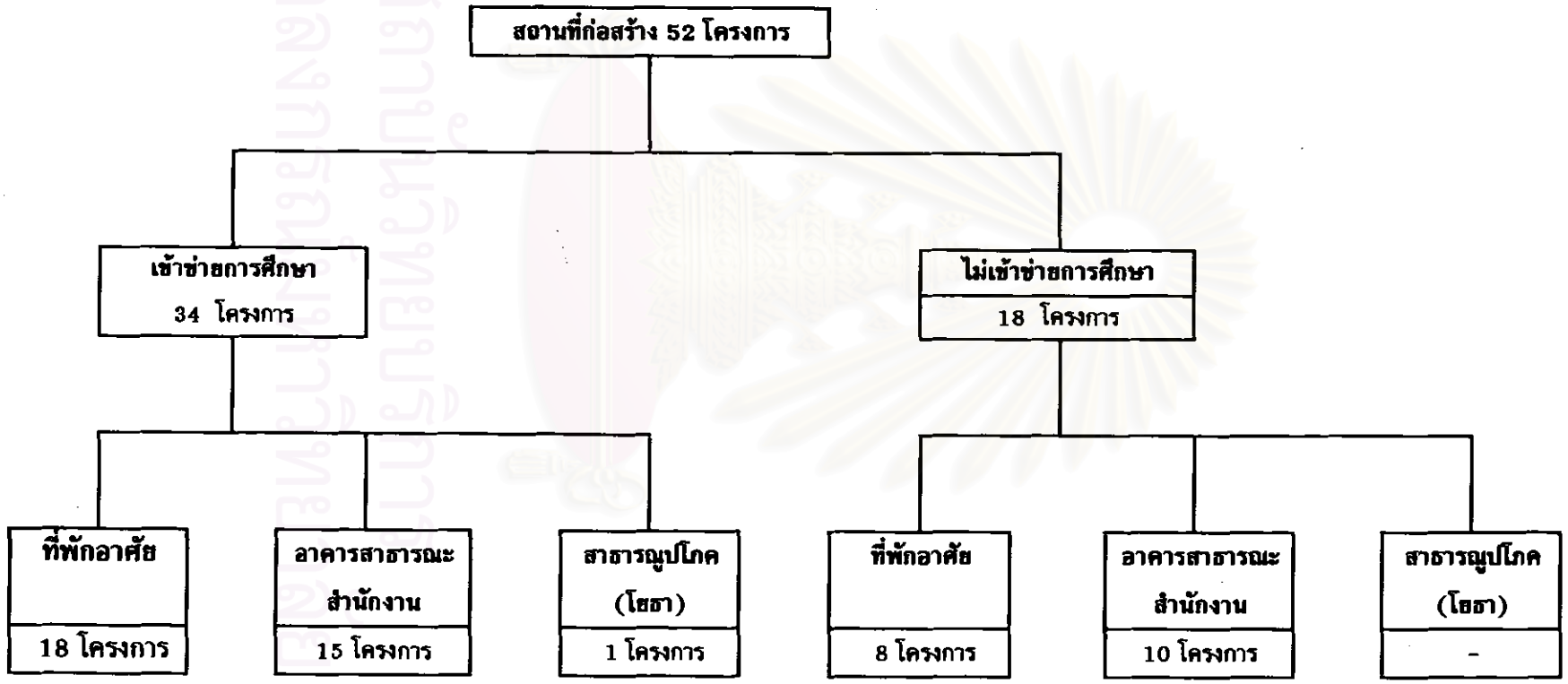

แผนภูมิที่ 3.3 ผลการสำรวจสถานที่ก่อสร้าง เขต BMR

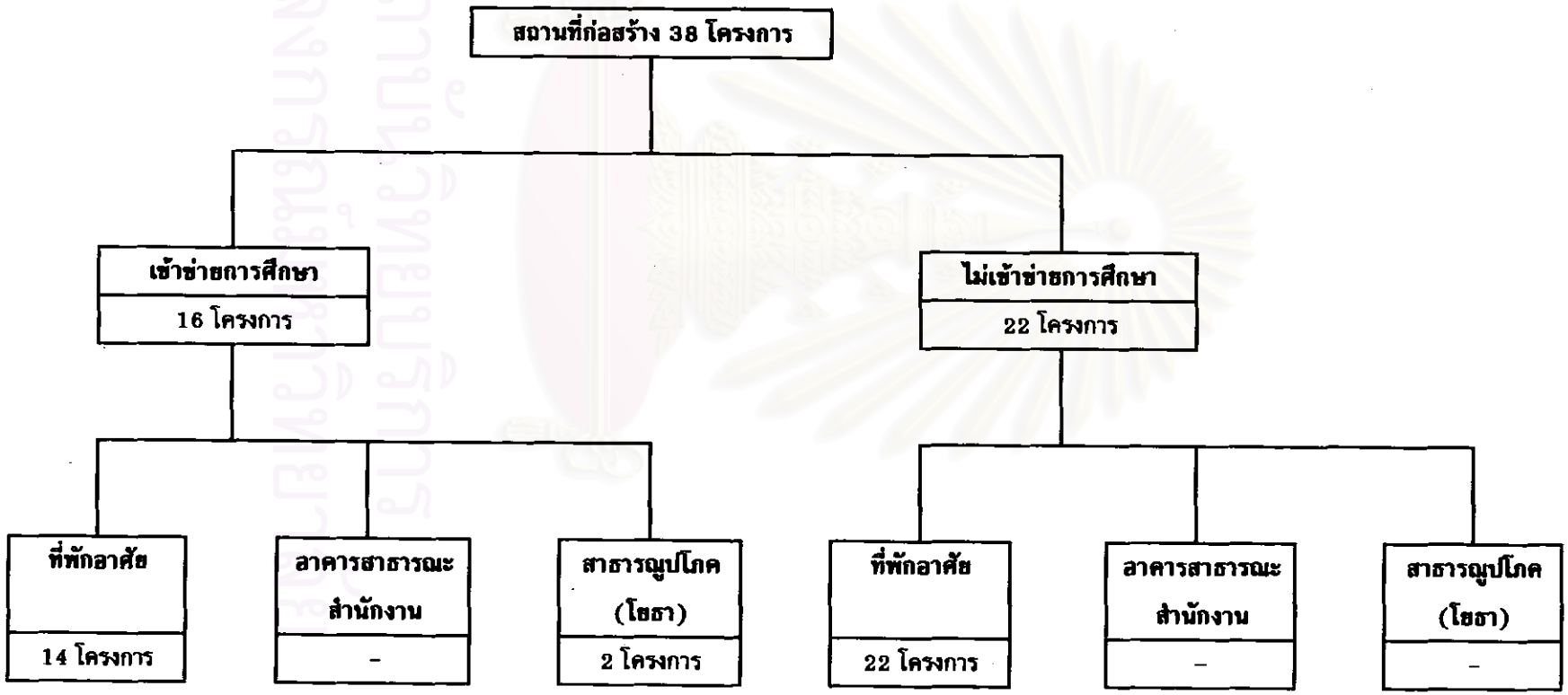

แผนภูมิที่ 3.4 วิธีดำเนินการวิจัย

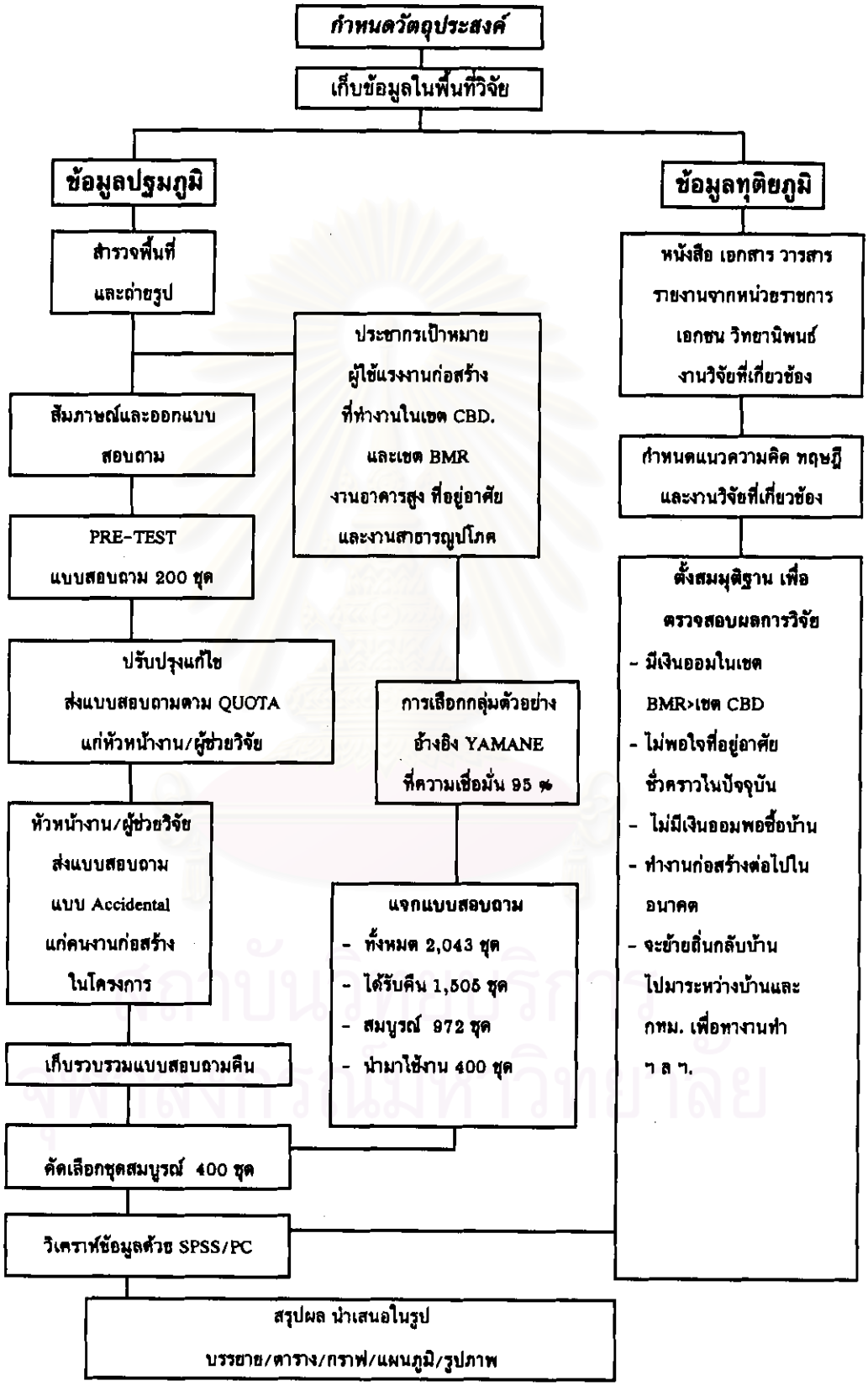

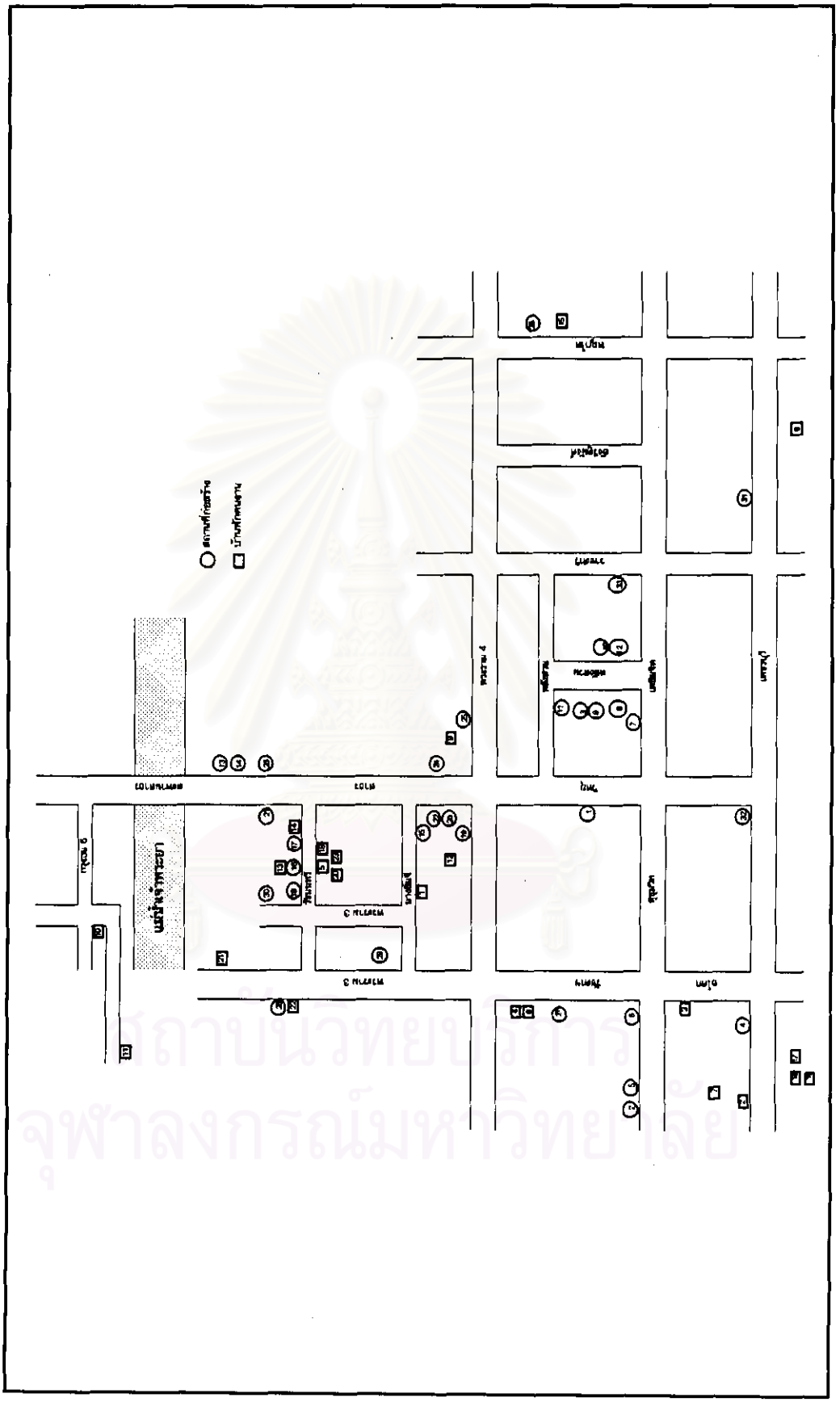

แผนที่ 3.1 แสดงสถานที่ก่อสร้างและที่พักคนงาน โครงการในเขต CBD

ตารางที่ 3.5 แสดงรายชื่อโครงการก่อสร้างและบ้านพักคนงานตามแผนที่ โครงการเขต CBD

สถานที่ตั้งโครงการก่อสร้าง		บริษัทผู้รับเหมา	สถานที่ตั้งที่พักคนงานก่อสร้าง	
สาดับที่และสัญญลักษณ์	รายชื่อโครงการ		สาดับที่และสัญญลักษณ์	ที่ตั้งที่พักคนงานก่อสร้าง
	ถนน สุขุมวิท – วิทยุ – เพลินจิต – พร้อมพงษ์			
①	ออลซีซั่นเพลส	CHRISTIANI & NIELSEN	[1]	ถนน นางลิ้นจี่
②	วอเตอร์ฟอร์ดโดมอนทาวเวอร์	PHILLIP HOLZMAN	[2]	ซ.เพชรบุรี 31 (ซ.พร้อมพงษ์)
③	โกลด์ไพน์ การ์เด้นท์	บริษัท ซิงค์ก่อสร้าง จำกัด	[20]	ถนน รัชนนทรีตัดใหม่
④	OASIS	บริษัท ศรีนครการโยธา	[16]	ด้านหลังสถานีช่อง 11
⑤	สุขุมวิทซิตี้ทาวน์เวอร์	THAI HAZAMA	[3]	ซ.สุขวิท 23
⑥	พรพัฒน์เซ็นเตอร์	THAI GAMMON	[4]	ซ.สุขุมวิท 16
⑦	อาคารสำนักงานซอยต้นสน	THAI KONOIKEI	[5]	ถนน รัชนนทรีตัดใหม่
⑧	บ้าน ณ.วรางค์	บริษัท กรีไทย	[7]	ซ.สุขุมวิท 31
⑨	คอนโดหลังสวน	บริษัท ศรีนครการโยธา	[16]	ถนน รัชนนทรีตัดใหม่
⑩	GRAND หลังสวน	บริษัท กรีไทย	-	
⑪	หลังสวนซอย 2	บริษัท กรีไทย	-	
⑫	อาคาร ธนสยาม	PHILLIP HOLZMAN	[2]	ซ.เพชรบุรี 31 (ซ.พร้อมพงษ์)
	ถนน สาธร – รัชนนทรี – พระราม4			
⑬	สาธรเฮาส์	บริษัท กรีไทย	[10]	ซ.กรุงธน 6 (สารภีเดิม)
⑭	พิมาณแมนชั่น	บริษัท กรีไทย	[10]	ซ.กรุงธน 6 (สารภีเดิม)
⑮	พาร์ค รอยัล สวนพลู	CHRISTIANI & NIELSEN	[1]	ถนน นางลิ้นจี่
⑯	บ้าน นนทรี	บริษัท ซี.ซี.เอส	[19]	ซ.ศูนย์การค้าวรรัตน์ 4
⑰	สาธรพรีเมียร์	บริษัท ไทยฟา กรุ๊ป	[14]	ถนน รัชนนทรีตัดใหม่ (อยู่ในหน่วยงาน)
⑱	วอเตอร์คลิฟ	CHRISTIANI & NIELSEN	[1]	ถนน นางลิ้นจี่
⑲	จุฬพิณ พาร์ควิวส์	บริษัท ศรีนครการโยธา	[17]	ด้านหลังสถานีช่อง 11
⑳	กรุงเทพประกันภัย YMCA	CP.SUMSUNG	[12]	ซ.เป็นอากาศ 2
㉑	ศิริยะ ทาวน์เวอร์	THAI KONOIKEI	[5]	ถนน รัชนนทรีตัดใหม่
㉒	JKR สถานฑูตมาเลเซีย (สาธรการ์เดนท์)	SIAM SYNTECH	[21]	ถนนพระราม 3
㉓	สมง.ไบเออร์ไทย	PHILLIP HOLZMAN	[2]	ซ.เพชรบุรี 31 (ซ.พร้อมพงษ์)
㉔	กรุงไทยธนกิจ	บริษัทเกษมกิจก่อสร้าง	[11]	ซ.กรุงธน 6
㉕	ดิกยี่จิอเหลียง	บริษัท ไทยเลดัน	[9]	ซ.ศาลาแดง 1
㉖	คณะนิติศาสตร์จุฬา	บริษัท ไทยฟา กรุ๊ป	[15]	ติดด้านหลังหอพักหญิงจุฬา
㉗	RAIMOND TOWER	PHILLIP HOLZMAN	[6]	ซ.สุขุมวิท 16
	ถนน พระราม3 – เชื้อเพลิง – สาธุประดิษฐ์			
㉘	BANGKOK BANK	THAI OBAYASHI	[22]	ถนน พระราม 3 (อยู่ในหน่วยงาน)
㉙	SECCO	บริษัทเกษมกิจก่อสร้าง	[11]	ซ.กรุงธน 6
㉚	CENTRAL DEPRATMENT STORE	PHILLIP HOLZMAN	[23]	ถนน รัชนนทรีตัดใหม่
	ถนน เพชรบุรี – ราชดำริ			
㉛	แกรนด์โดมอนต์ ประตูน้ำ	บริษัท ช.ไชยพัฒน์	[8]	ซ.เพชรบุรี 9
㉜	วิทยุคอมเพลกซ์	บริษัท ไทยนิชิมัตสุ จำกัด	[19]	ด้านหลังสถานีช่อง 11
㉝	ริเจนซี่วรรณ	CHRISTIANI & NIELSEN	[1]	ถนน นางลิ้นจี่

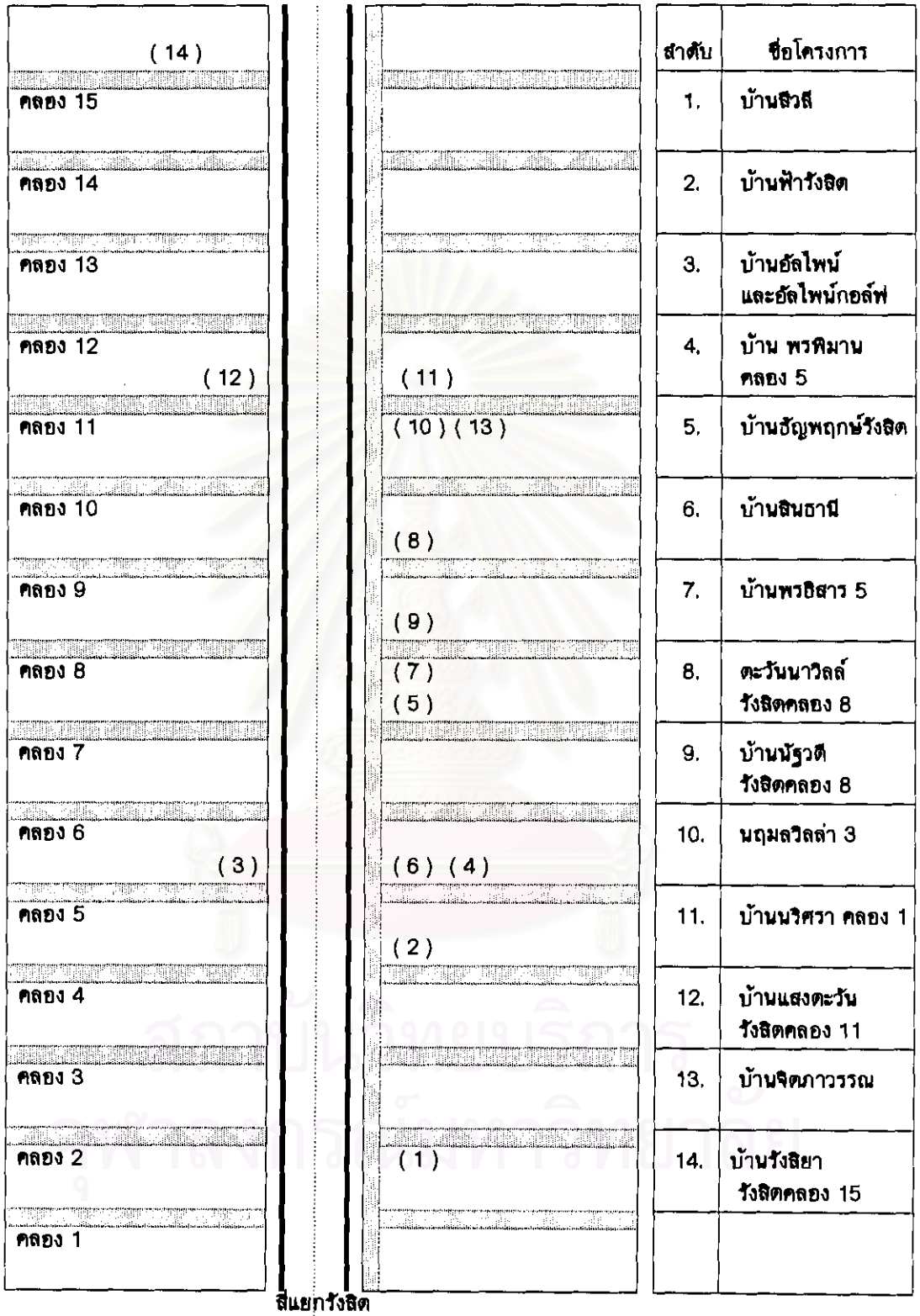

แผนที่ 3.2 แสดงสถานที่ก่อสร้าง และที่พักคนงานโครงการในเขต BMR